

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII

**articolului 60 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a
persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor
afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de
Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993**

(sesizarea nr. 124a/2020)

CHIȘINĂU

26 noiembrie 2020

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 24 iulie 2020,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională pe 24 iulie 2020, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. i) din Codul jurisdicției constituționale, de către dl Mihail Cotorobai, Avocat al Poporului.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea articolului 60 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993.

3. Autorul sesizării consideră că prevederile contestate sunt contrare dispozițiilor articolelor 46 și 47 în coroborare cu articolele 16 și 54 din Constituție.

4. Prin Decizia Curții Constituționale din 20 octombrie 2020, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

6. În ședința publică a Curții, au fost prezenți dna Svetlana Rusu, reprezentant al autorului sesizării, șefa Direcției politice publice și legislație din cadrul Oficiului Avocatului Poporului, dl Radu Radu, consultant principal în cadrul Serviciului reprezentare la Curtea Constituțională și organele de drept în Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dna Nelea Rusu, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

și de dl Gleb Coca, șef-adjunct al Direcției planificare resurse financiare și tehnico-materiale a Ministerului Apărării.

ÎN FAPT

7. Avocatul Poporului a fost sesizat de un cetățean, fost militar, care solicită soluționarea problemei legate de transferul pensiei sale din Republica Moldova în România, locul unde își are domiciliul.

8. În cadrul examinării pretențiilor invocate, Avocatul Poporului a constatat că interdicția stabilirii transferului pensiei peste hotare este prevăzută de articolul 60 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri. Conform articolului 60 din Lege, nu se stabilesc pensii militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și nici familiilor acestora care au plecat în străinătate pentru domiciliere permanentă.

9. Propunerea Avocatului Poporului adresată Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale de a exclude prevederea prin care se restricționează dreptul la pensie pentru persoanele care cad sub incidența Legii contestate, în cazul în care pleacă în străinătate pentru domiciliere permanentă, nu a fost susținută. Avocatul Poporului nu consideră justificate și plauzibile argumentele aduse de Minister, potrivit cărora modificarea articolului 60 din Lege pretinde mijloace financiare suplimentare în bugetul public național.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

[...]”.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

11. Prevederile relevante ale Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993 sunt următoarele:

Articolul 60

Plata pensiei la plecare în străinătate

„(1) Nu se stabilesc pensii militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și nici familiilor acestora care au plecat în străinătate pentru domiciliere permanentă.

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

(2) Pensile stabilite persoanelor indicate la alin.(1) înainte de a pleca în străinătate pentru domiciliere permanentă li se plătesc anticipat pe 6 luni, începând cu luna următoare celei în care beneficiarul a fost scos din evidență în localitatea de domiciliu, cu sistarea pensiei pe toată perioada aflării pensionarului peste hotare.”,

ÎN DREPT

A. ADMISIBILITATEA

12. Prin Decizia din 20 octombrie 2020, Curtea a confirmat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări, stabilite în jurisprudența sa constantă.

13. Curtea a reținut că, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea ține de competența Curții Constituționale.

14. Articolele 25 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. i) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă Avocatului Poporului prerogativa sesizării Curții Constituționale.

15. Curtea a observat că obiectul sesizării îl constituie prevederile articolului 60 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993.

16. Curtea a mai reținut că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Totuși, Curtea a reținut că obiectul controlului de constituționalitate vizează aceeași problemă juridică examinată de Curte prin Hotărârea nr. 10 din 8 mai 2018 în care a declarat neconstituționale prevederile referitoare la restrângerile aplicate beneficiarilor de pensie domiciliați în străinătate în baza Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

17. Autorul sesizării a invocat faptul că textul contestat constituie o ingerință în drepturile prevăzute de articolele 46 [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*] și 47 [*dreptul la asistență și protecție socială*] coroborate cu 16 [*egalitatea*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

18. Cu referire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea a reținut că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte a persoanei. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un asemenea tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea HCC nr. 29 din 22 noiembrie 2018, § 34;

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 29). Așadar, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor.

19. Curtea a notat că articolul 16 nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental. Principiul nediscriminării nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental. De asemenea, și Curtea Europeană a menționat că articolul 14 din Convenție, care protejează persoanele aflate în situații similare de orice discriminare în exercitarea drepturilor și libertăților garantate de Convenție, nu are o existență independentă. Acesta poate juca un rol autonom important prin completarea celorlalte dispoziții ale Convenției și ale protocoalelor la aceasta (a se vedea *Pichkur v. Ucraina*, 7 noiembrie 2013, § 39).

20. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea subliniază că acest articol nu poate fi invocat de sine stătător. Acest articol îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Prin urmare, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18; DCC nr. 48 din 25 mai 2020, § 21).

21. Articolul 46 alin. (1) din Constituție stabilește că dreptul de proprietate privată și creanțele asupra statului sunt garantate, iar articolul 47 alin. (2) din Constituție le garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

22. Cu privire la incidența dreptului de proprietate, Curtea a subliniat că legea care acordă un beneficiu social ca pe un drept, indiferent dacă sub condiția plății anterioare de contribuții, trebuie considerată ca generând un interes legat de proprietate.

23. Pe lângă incidența dreptului de proprietate al persoanelor ale căror pensii sunt anulate dacă acestea își schimbă domiciliul în străinătate, Curtea a observat că este incident și dreptul la protecție socială, prevăzut de articolul 47 alin. (2) din Constituție.

24. În consecință, Curtea va verifica dacă dispozițiile articolului 60 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri sunt conforme cu articolele 46 și 47, coroborate cu articolele 16 și 54 din Constituție.

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 46 ȘI 47 ÎN COROBORARE CU

ARTICOLUL 16 DIN CONSTITUȚIE

A. Argumentele autorului sesizării

25. În motivarea sesizării, autorul pretinde că tratamentul diferențiat al persoanelor care nu-și au domiciliul în Republica Moldova, în comparație cu cele care își au domiciliul în Republica Moldova, în materie de stabilire și plată a pensiilor în conformitate cu prevederile Legii contestate, contravin articolelor 46 și 47 coroborate cu articolele 16 și 54 din Constituție.

26. Autorul menționează că articolul 46 alin. (1) din Constituție stabilește că dreptul de proprietate privată și creanțele asupra statului sunt garantate, iar articolul 47 alin. (2) din Constituție le garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor. Aceste drepturi sunt interdependente și nu trebuie asigurate fiecare în mod diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, în cazul persoanelor aflate în situații similare în mod relevant.

27. Autorul a mai notat că în jurisprudența Curții Europene a fost soluționată o cauză cu același obiect: *Pichkur v. Ucraina* din 7 noiembrie 2013. Reclamantul din acel caz lucrase timp de 40 de ani în Ucraina, după care a emigrat în Germania. Autoritățile ucrainene au decis anularea pensiei sale, după ce au aflat că acesta nu mai este rezident al Ucrainei. Decizia autorităților s-a bazat pe prevederile Legii privind pensia generală de stat, care interzicea plata pensiilor către cetățenii nerezidenți. Curtea Europeană a constatat că interesele reclamantului s-au încadrat în domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 și a reținut încălcarea acestuia de către statul ucrainean.

28. De asemenea, autorul sesizării notează că dispozițiile similare cu privire la plata pensiei persoanei asigurate care și-a stabilit domiciliul în străinătate din Legea privind sistemul public de pensii au constituit obiectul examinării de către Curtea Constituțională. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 8 mai 2018 prevederile care instituiau interdicții de plată a pensiei asiguraților domiciliați în străinătate au fost declarate neconstituționale.

B. Argumentele autorităților

29. Președintele Republicii Moldova a subliniat, în opinia sa scrisă, că sistemul public de pensii se organizează și funcționează pe baza principiilor sistemului public de asigurări sociale prevăzute la articolul 3 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Între principiile de bază consfințite la articolul 3 din Legea privind

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

sistemul public de asigurări sociale se evidențiază principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept, precum și principiul egalității, care le asigură tuturor participanților la sistemul public – contribuabili și beneficiari – un tratament nediscriminatoriu privind drepturile și obligațiile prevăzute de lege. Prin urmare, Președintele Republicii Moldova consideră oportună corelarea dispozițiilor articolului 60 al Legii contestate cu condițiile și cu principiile generale aplicabile sistemului public de pensii, prin revizuirea restricțiilor contestate care nu au la bază o justificare rezonabilă și nu urmăresc un scop legitim.

30. În opinia Parlamentului se menționează că pensiile speciale sunt instituite de către legislator pentru un anumit statut special al categoriei socio-profesionale și pot fi nu doar suspendate, dar și eliminate, dacă există o rațiune suficient de puternică. În prezenta cauză, o asemenea rațiune a fost/este motivată de situația economică și financiară cu care se confruntă statul (bugetul de stat și cel al asigurărilor sociale de stat), precum și de necesitatea reformării sistemului actual de pensii și eliminarea inechităților din acest sistem, în acord cu obiectivele Strategiei reformei sistemului de asigurare cu pensii din Republica Moldova. Parlamentul notează că pentru a beneficia de pensie specială, conform Legii contestate, solicitantului i se impune doar dovada cumulării a 25 de ani de vechime în serviciu la data eliberării din serviciu, care se ia în considerare la calcularea acestui tip de pensie, indiferent de vârstă. În schimb, cu referire la dreptul de a beneficia de pensie pentru limită de vârstă, Legea privind sistemul public de asigurări sociale îi impune obligatoriu solicitantului condiția vârstei standard de pensionare și dovada realizării unui stagiu de cotizare. Prin urmare, având în vedere că în Legea contestată solicitarea dreptului la pensie specială condiționează doar cumularea unei vechimi în muncă, indiferent de vârsta solicitantului, această categorie de persoane se află în condiții net superioare în raport cu asigurații din cadrul sistemului public de asigurări sociale de stat, care au contribuit și/sau contribuie nemijlocit și solidar la formarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat prin achitarea impozitelor și a contribuțiilor sociale obligatorii din veniturile câștigate de ei.

31. În opinia prezentată de Guvern se menționează că legislatorul se bucură de o marjă destul de largă de apreciere în domeniul drepturilor sociale la stabilirea normelor pentru punerea în aplicare a drepturilor individuale sociale, inclusiv de posibilitatea de a le modifica. Dreptul la pensie în condițiile Legii contestate nu se acordă în baza criteriului de plată a contribuțiilor de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale de stat, așa cum este prevăzut de Legea privind sistemul public de asigurări sociale. Dimpotrivă, acordarea pensiei militarilor și funcționarilor publici

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

cu statut special este determinată de vechimea în muncă și de veniturile salariale, obținute în ultimele 12 luni de activitate anterior concedierii.

32. În opinia prezentată de Casa Națională de Asigurări Sociale se menționează că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 8 mai 2018 a fost declarat neconstituțional articolul 36 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale, respectiv, prin Legea nr. 258 din 22 noiembrie 2018 a fost modificat articolul 36 care conține prevederi privind plata pensiei către persoana care și-a stabilit domiciliul în străinătate. Astfel, persoana care și-a stabilit domiciliul în străinătate are dreptul la pensie în condițiile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

C. Aprecierea Curții

33. Curtea menționează că articolul 46 alin. (1) din Constituție stabilește că dreptul de proprietate privată și creanțele asupra statului sunt garantate, iar articolul 47 alin. (2) din Constituție le garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

34. Cele două drepturi menționate *supra* nu trebuie garantate fiecare în mod diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, în cazul persoanelor aflate în situații similare în mod relevant. Tratamentele diferențiate sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit pentru a fi realizat (a se vedea HCC nr. 10 din 8 mai 2018, §§ 52-53).

35. Articolul 60 al Legii contestate prevede că nu se stabilesc pensii militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și nici familiilor acestora care au plecat în străinătate pentru domiciliere permanentă. Prin urmare, articolul contestat face dependentă plata pensiei de locul de domiciliu al persoanelor. Această condiție poate conduce la situații în care anumite persoane care au muncit în Republica Moldova și și-au dobândit dreptul la pensie sunt private de acest drept, deoarece plata pensiei este sistată pe toată perioada domicilierei pensionarului peste hotare. Persoanele în discuție și-ar putea primi din nou pensia dacă s-ar reîntoarce în Republica Moldova. Curtea observă că această categorie de persoane se află într-o situație similară în mod relevant cu cea a pensionarilor care și-au stabilit domiciliul în Republica Moldova (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Pichkur v. Ucraina*, 7 noiembrie 2013, § 51).

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

36. De asemenea, Curtea subliniază că marja de apreciere de care dispune legislatorul presupune competența acestuia de a adopta acțiuni prin care s-ar limita exercitarea drepturilor garantate, dar respectându-se întotdeauna principiile legalității, legitimității scopului urmărit și proporționalității. În acest context, Curtea consideră că invocarea crizei economice sau a dificultăților financiare pentru restrângerea (privarea) drepturilor și libertăților fundamentale este inadmisibilă, așa cum susține Parlamentul în opinia comunicată Curții (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 10 din 8 mai 2018, §§ 55-56). Totodată, Curtea nu poate reține argumentul prezentat de Parlament referitor la situația economică și financiară cu care se confruntă statul, dată fiind lipsa unei sistări a plății pensiei pentru alte categorii de persoane decât militarii, etc., care își au domiciliul permanent în străinătate.

37. Curtea conchide că există un tratament diferențiat nejustificat în situația menționată *supra*.

38. În acest context, Curtea reiterează considerentele din Hotărârea nr. 10 din 8 mai 2018, prin care a declarat neconstituționale articolele 2 și 36 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, care condiționau plata pensiei de locul de domiciliu al persoanelor.

39. În Hotărârea menționată, Curtea a reținut, de asemenea, existența unui tratament diferențiat al persoanelor care nu-și au domiciliul în Republica Moldova, în comparație cu cele care-și au domiciliul în Republica Moldova, în materie de plată a pensiilor, și care a încălcat articolele 46 și 47, coroborate cu articolul 16 din Constituție.

40. Curtea observă că după declararea neconstituționalității prevederilor menționate *supra* (la § 38), legislatorul a modificat articolele conținute în Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și a instituit un mecanism de control al procesului de plată a pensiei. Astfel, articolul 36 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii prevede că „în cazul în care persoana îndreptățită beneficiază de pensie în Republica Moldova și are domiciliul stabilit în străinătate, aceasta are obligația de a transmite, pe adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, la fiecare 12 luni, un certificat de viață în modul prevăzut de Guvern. Dacă beneficiarul de pensie prezintă sau transmite certificatul de viață după expirarea celor 12 luni, plata pensiei va fi reluată de la data la care a fost suspendată. Beneficiarul de pensie va completa certificatul de viață și îl va semna la misiunea diplomatică/oficiul consular al Republicii Moldova de pe teritoriul statului de domiciliu sau la subdiviziunile teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale, care va autentifica faptul că acest document a fost semnat personal de către titularul drepturilor sociale. În cazul în care beneficiarul de pensie nu prezintă sau nu transmite certificatul de viață în termenul indicat, Casa

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 60 DIN LEGEA ASIGURĂRII CU PENSII A MILITARILOR ȘI A
PERSOANELOR DIN CORPUL DE COMANDĂ ȘI DIN TRUPELE ORGANELOR
AFACERILOR INTERNE ȘI DIN CADRUL INSPECTORATULUI GENERAL DE
CARABINIERI NR. 1544 DIN 23 Iunie 1993

Națională de Asigurări Sociale suspendă plata pensiei acestuia începând cu luna următoare lunii în care expiră cele 12 luni”.

41. În baza celor menționate mai sus, Curtea conchide că tratamentul diferențiat al pensionarilor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și al funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care nu-și au domiciliul în Republica Moldova, în comparație cu cei care-și au domiciliul în Republica Moldova, în materie de plată a pensiilor, precum și cu cei care beneficiază de pensie în baza articolul 36 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii încalcă articolele 46 și 47, coroborate cu articolul 16 din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Pichkur v. Ucraina*, 7 noiembrie 2013, § 54). Prin urmare, prevederile contestate urmează a fi declarate neconstituționale.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) litera a) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 litera a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite* sesizarea depusă de către dl Mihail Cotorobai, Avocat al Poporului.

2. *Se declară neconstituțional* articolul 60 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 26 noiembrie 2020
HCC nr. 29
Dosarul nr. 124a/2020